

[Undervisningsministeren.]

Sortering ved Optagelsen paa Universitetet, Polyteknisk Læreanstalt o. s. v. Det fremgik ikke ganske klart af hans Tale, om det skulde ske ved en særlig Adgangsprøve, eller om det ærede Medlem vilde have Studenter-eksamen og andre Adgangseksaminer skærpet — jeg tror nærmest, det var det sidste, der var det ærede Medlems Mening, saa vidt jeg kan se af Interviewet i „Berlingske Tidende“ i Aftes, dette Interview forekommer mig klarere end den Tale, det ærede Medlem holdt her.

Det ærede Medlem vilde ogsaa bort fra det, han kaldte det frie Studium ved Universitetet og andre højere Læreanstalter. Det ærede Medlem erkendte, at hans Tankegang ikke var liberal. Nej, det er den ikke. Men paa saa mange andre Omraader forlader man Liberalismen, saa for den Sags Skyld har jeg teoretisk ikke noget imod, at man forlader den paa dette Omraade; gennem mange Aars Rigsdagsvirksomhed har jeg hævdet, at lige saa stærk en Tilhænger jeg er af Socialisme paa det økonomiske Omraade, lige saa stærk Tilhænger er jeg af ganske vist meget yderliggaaende Liberalisme paa alle aandelige Omraader, men det skal jeg ikke komme nærmere ind paa, jeg skal holde mig til selve denne Sags praktiske Side. Det er ganske interessant — det vil jeg slaa fast —, at paa et saadant Omraade er der Venstrømænd, som svigter Liberalismen. Det, det ærede Medlem vilde, var, hvad man kunde kalde en Slags kulturel Planøkonomi. Det er ogsaa ganske interessant, at det netop kommer fra en Venstremand. Man skulde sørge for, at der kun kom saa mange til Universitetet, til Polyteknisk Læreanstalt o. s. v., en meget stærkt begrænset Tilgang, gennem en streng Adgangsprøve, at der kun blev uddannet netop saa mange, men heller ikke flere, som Samfundet har Brug for til Embedsmænd, Læger, Sagførere o. s. v. Mon ikke Konsekvensen af dette Standpunkt — jeg skal for øvrigt ikke indlade mig paa, om man bør drage den Konsekvens i Praksis — i Grunden vilde blive, at Samfundet virkelig ogsaa maa passe paa, at der ved en saadan Begrænsning ikke skabes et Monopol for dem, der gaar ud fra disse Læreanstalter? Fra det ærede Medlems Partis Side, fra Venstrepressens Side, har man i de senere Aar anket ganske overordentlig over de høje Sagførersalærer, de høje Lægelønninger o. s. v. Men begrænser vi Tilgangen saa skarpt, som det ærede Medlem ønskede, bliver det selvfølgelig meget lettere for Sagførere, Læger o. s. v. at skabe sig en Monopolstilling og derigennem sætte

Honorarerne, Lønningerne op. Konsekvensen maa, synes jeg, i Virkeligheden blive den, at vi gør alle de Stillinger til Stats-embedsmandsstillinger, saa bliver der uægtelig System i det. Se, det, som det ærede Medlem her udtalte om Universitetet, er jo for saa vidt prøvet, det har vi ved en af vore Institutioner, i hvert Fald i Praksis. Forholdet er jo for øvrigt det, at Forholdene er ret forskellige ved de forskellige højere Læreanstalter. Maa jeg sige til at begynde med — min hele Udvikling skal for øvrigt ikke blive lang —, at ved Universitetet er der fuldkommen ubegrænset Adgang, ved Polyteknisk Læreanstalt er Adgangen af rent praktiske Grunde gennem Lokaleforhold ret stærkt begrænset. Det samme gælder ved Farmaceutisk Læreanstalt og ved Tandlægeskolen.

Ved Tandlægeskolen er der det ejendommelige, at der har vi, ikke ud fra en Teori, men af praktiske Grunde, nemlig paa Grund af Lokalemangel, en Ordning, der i Virkeligheden er den, som det ærede Medlem tilstræber for Universitetets og for Polyteknisk Læreanstalts Vedkommende. Der er hvert Aar mange Hundrede Ansøgere om Optagelse paa Tandlægeskolen. Vi kan kun optage 50. Vi er nødt til at sortere. Det er en ganske overordentlig stærk og skarp Sortering, og vi kan næsten ikke lægge andet til Grund end Eksaminer. Det har udviklet sig saadan, at Studenter helst skal have ug, Realister ligeledes. Det har udviklet sig saaledes, at Studenter, der er afvist det ene Aar, det andet tager Realeksamen — helst ogsaa de skal have Udmærkelse —, eller Realister sørger for at faa Studentereksamen, helst ogsaa med en meget høj Karakter, idet vi for ikke at begunstige hverken Studenter eller Realister ordner det saaledes, at vi af Ansøgningerne procentvis regner ud, hvor mange er Realister, og hvor mange er Studenter, og saa optager vi dem indenfor disse to Grupper i Forhold til Antallet. Men det bliver jo rigtignok til en Eksamensdyrkelse, der efter min Mening gaar over Gævind, gaar langt ud over det rimelige, det bliver næsten til et kinesisk Eksamenssystem, for Eksaminerne, det er næsten det eneste Kriterium, man har, men det er jo ikke ubetinget paalideligt — det ærede Medlem vil sikkert indrømme, at mangt et Menneske, der ikke har haft nogen stor Eksamen, er blevet en udmærket dygtig Mand i det praktiske Liv, ja, somme Tider ogsaa i Videnskaben. Det er ikke et fyldestgørende Kriterium, men vi har næsten ikke andet.

Men skulde vi gaa den Vej, det ærede